ЕКОНОМСКИ
АРГУМЕНТ
ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА СРБИЈЕ
ekonomskisavet@dss.rs
БРОЈ 9 | 15. МАРТ 2009
ЕКОНОМСКИ САВЕТ ДЕМОКРАТСКЕ СТРАНКЕ СРБИЈЕ

ТЕМА БРОЈА
О економији...
страна 2

АНАЛИЗА
Економски протекционизам
страна 3

ЛИЧНИ СТАВ
Сигурна енергетска будућност Србије
страна 4

МЕРЕ УМЕСТО ПРОГРАМА

Да ли министри у Влади и даље стоје иза својих изјава да је светска економска криза велика шанса за развој Србије?

У октобру 2008 године неки министри у Влади су изјављивали да је светска економска криза наша велика шанса. Ова изјава се чак може наћи и у документу који је Влада издала као свој оквирни програм за супротстављање утицајима Економске кризе, у децембру 2008. године. Сада се поставља питање да ли министри и даље стоје иза својих изјава које су давали пре само три месеца ? Још пре првих симптома финансијске кризе код нас Демократска странка Србије је предлагала да се покрене скупштинска расправа о овом проблему, да се формира кризни тим који ће имати овлашћења Владе и Скупштине да примењује принципе и мере кризног менаџмента у оквирима усвојеног плана и програма мера. За разлику од Србије, у другим државама се о проблему економске кризе расправљало у парламенту, Владе ових земаља су направиле програм кризног менаџмента и добиле сагласност да примене мере из оваквог програма ако буде неопходно, а скупштине су им за ове намене одобриле део буџета.Међутим, Влада је, уместо формулисања стратегије за излазак из кризе, која би била резултат дискусије у Народној скупштини, усвојила пакет мера за борбу против последица финансијске кризе. Дакле ми немамо програм, већ низ неповезаних мера од којих ће корист имати само 1 или 2 одсто привреде у Србији, а основни слоган који Влада користи од почетка кризе јесте застарела метафора о стезању каиша. Србији је потребна стратегија, а не метафора. У владином тзв "програму" су четири мере: субвенционисање каматне стопе на кредите за ликвидност привреде, суфинансирање кредита за инвестиције уз гаранцију Гаранцијског фонда, директно субвенционисање каматне стопе на потрошачке кредите за куповину одређених трајних потрошних добара, кредити из међународних извора. Овим мерама може пуно тога да се замери јер не доносе бољитак предузећима које су у највећој кризи. Ни једна од мера не решава проблем предузећа која су у процесу приватизације, или су скоро приватизована и још увек имају проблем са консолидацијом пословања и са ликвидношћу. Такође, мере се не односе на друштвена предузећа, на презадужене и на оне који нема капитал на основу кога могу да гарантују повраћај кредита.

Србији је потребна стратегија, а не метафора

ЕКОНОМСКЕ ПОСЛЕДИЦЕ НЕОДГОВОРНЕ ПОЛИТИКЕ ВЛАДЕ

- Нема стратегије за излазак из кризе
- Поскупљења све већа, а плате све мање
- Општа неликвидност и презадужност
- Пад индустријске производње
- Отпуштања
- Пад вредности динара
- Раст јавне потрошње
- Смањење девизних резерви
- Заустављене инвестиције
- Подржављење великих система
- Заустављена приватизација

КЉУЧНИ АРГУМЕНТ

Др Војислав Коштуница
председник ДСС

КРИЗА КАО ИЗГОВОР ЗА НЕСПОСОБНОСТ

Мере Владе Србије у борби против економске кризе се могу окарактерисати као закаснеле и неадекватне, а посебна замерка Владином пакету мера се може се дати због начина на који је усвојен. За разлику од других земаља у Европи и свету, Влада је одлучила да самостално, без консултација у Народној скупштини, донесе пакет мера за борбу против ефеката кризе. Предлог да се одржи посебна седница Скупштине на којој би се раправљало о овом важном питању није прихваћен, уз образложење да ће то бити омогућено кроз расправу о посланичким питањима. Необичан приступ, имајући у виду дубину и опсег кризе, као и сву озбиљност њених последица, које се већ осећају у сваком сегменту српског друштва.Међутим, оно што је најнеобичније јесте чињеница да док цео свет доживљава кризу као своју, наша влада кризу третира као вишу силу, као нешто што је изван контроле и утицаја, користећи је за изговор за тешку ситуацију у земљи.Неспособност садашње Владе се видела и пре него што је криза погодила Србију и зато је кључни задатак политике Демократске странке Србије заступање економске и социјалне политике која ће одбранити српску привреду у условима светске економске кризе и која ће равномерно поделити терет кризе, како би се заштитиле социјално најугроженије категорије грађана.

УВОДНИК

Др Ненад Поповић
председник
Економског савета ДСС

НЕОПХОДАН СЕКТОРСКИ ПРИСТУП

Центар за бонитет Народне банке Србије објавио је пре неколико дана информацију да је свако треће предузеће у Србији неликвидно. Ако се томе дода податак да је индустријска производња у Србији у јануару пала за 17,1 посто у односу на исти месец прошле године, сваки грађанин има право да се запита где иду Србија и српска привреда у овом тренутку. Пад је забележен у 22 области које заједно имају учешће од око 75 посто у укупној структури индустријске производње, што је веома забрињавајући показатељ за будућност српске привреде. Ако Влада хитно не донесе адекватне мере за заштиту привреде од последица кризе, Србија ће се врло брзо суочити са банкротством. Влада је до сада донела неколико неповезаних мера од којих ће корист имати само један или два посто предузећа која су и до сада била ликвидна и успешна, јер ће једино та предузећа бити у стању да испуне услове за добијање кредита. А она предузећа којима је помоћ најпотребнија неће добити кредите јер су на ивици ликвидности или су неликвидна и зато не могу да испуне постављене услове. Највећи део тих предузећа је и даље у друштвеном власништву или је приватизовано у последњих неколико година. Поред тпга, мере Владе су неселективне, односно нуде линеарне подстицаје свим гранама привреде. Такав приступ је погрешан, јер за металску индустрију, пољопривреду, трговину или услуге, где су пословни и инвестициони циклуси потпуно различити, не може да буде примењив исти скуп мера. А Приступ мора да буде секторски због тога што се на тај начин подстицајне мере прилагођавају дужини производних циклуса, структури капитала, извозним потенцијалима и броју запослених у различитим гранама и предузећима. Такође не могу исте мере да важе за она предузећа која су на ивици ликвидности и којима су кредити потребни да би се спасли пропадања као за она предузећа која имају извозни потенцијал у условима кризе и којима су кредити потребни за развој технологија. То се наравно односи и на услове за доделу кредита, па би кредити за ликвидност у погледу камате и рока отплате требало да буду повољнији у односу на инвестиционе.

О ЕКОНОМИЈИ...

ДСС и Фондација Конрад Аднауер одржали заједнички семинар на Дивчибарама

ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА СРБИЈЕ

Konrad Adenauer Stiftung

Економски савет, Омладина Демократске странка Србије и немачка Фондација Конрад Аденауер одржали су почетком марта заједнички семинар на Дивчибарима под називом „О економији...“ на којем су предавања одржали председник Економског савета ДСС др Ненад Поповић, као и његови чланови Слободан Лаловић, Данило Голубовић и Велимир Гавриловић. Председник Економског савета ДСС др Ненад Поповић представио је учесницима економски Програм странке за борбу против кризе истакавши том приликом да највећи приоритети државе у условима кризе морају да буду очување радних места и развој домаће привреде. “Развијена домаћа привреда је основ за економску стабилност и зато Србија, као и све друге земље у условима кризе, мора да се окрене јачању домаће привреде и производње”, рекао је Поповић. Он је критиковао актуелну Владу за закаснелу реакцију и неадекватне мере за заштиту привреде од последица кризе што је допринело паду индустријске производње и општој неликвидности и презадужености српских предузећа. Члан Економског савета и бивши министар за рад и социјалну политику Слободан Лаловић критиковао је Владу због лошег приступа у којем је државна управа генератор запошљавања и истакао да проблем незапослености у Србији не може бити решен све док не почну нова запошљавања у реалном сектору. У вези са социјалном политиком истакао је да

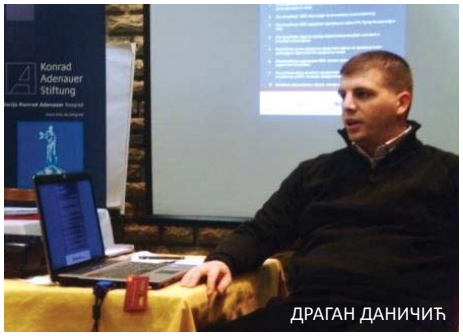

ДРАГАН ДАНИЧИЋ

ДАНИЛО ГОЛУБОВИЋ

она треба да буде усмерена према потребама корисника, а не потребама државе. „У условима кризе важно је да се ниједан грађанин не осети небитним или занемареним и то је оно на чему ће ДСС инсистирати“ навео је Лаловић. Председник радног тела за пољопривреду и водопривреду у Економском савету ДСС Данило Голубовић одржао је предавање о потреби наставка реформи у области пољопривреде у Србији и неопходности усклађивања система пољопривреде, а посебно ветерине, са стандардима у Европи и свету како би наша пољопривреда била конкурентна на иностраном тржишту. Велимир Гавриловић, председник Радног тела за трговину и међународне економске односе у Економском савету ДСС, одржао је предавање на тему страних директних инвестиција и њиховој улози у борби против економске кризе истакавши том приликом да Србија неће бити у стању да створи повољан амбијент за инвеститоре све док не поједностави административне процедуре и коначно стане на пут корпуцији. Председник Омладине ДСС Драган Даничић указао је на проблеме младих у Србији, посебно у области образовања, истакавши да образовне програме треба реформисати тако да одговарају потребама привреде. Гордана Пилиповић, координатор програма за сарадњу са странкама и парламентом у Фондацији КАС, сматра да су овакви семинари, на којима се често окупљају и младе снаге и стручњаци који нису примарно чланови странака, од изузетног значаја за изналажење правилног решења и концепта за борбу против економске кризе. „Уколико немамо плуралитет мишљења, па и стратегија, нећемо успети да се на прави начин извучемо из кризе која је у замаху, али је далеко од свог врхунца“ закључила је Пилиповић.

ВЕЛИМИР ГАВРИЛОВИЋ

ГОРДАНА ПИЛИПОВИЋ

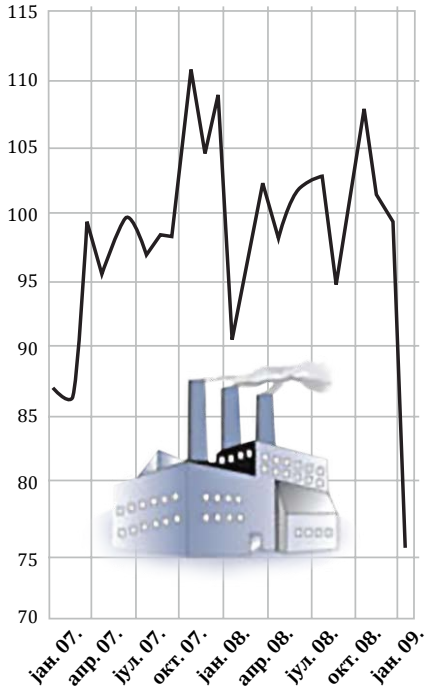

ПАД ИНДУСТРИЈСКЕ ПРОИЗВОДЊЕ ЗА 17,1 ОДСТО

Индустријска производња у Србији, у јануару 2009. године мања је за 17,1 одсто у односу на исти месец прошле године, а у односу на просек 2008. године мања је за 25 одсто, саопштио је Републички завод за статистику. Највећи пад производње, у јануару 2009. године забележила је прерађивачка индустрија, од 24,5 одсто и сектор вађење руда и камена, од 7,7 одсто. Пад у јануару забележен је у 22 области, које заједно имају учешће од 74% укупне структуре индустријске производње. Највећи утицај на пад индустријске производње у јануару 2009. године, у односу исти месец 2008, имале су производња основних метала, прехрамбених производа, хемикалија и хемијских производа, производа од неметалних руда и производња моторних возила и приколица.

АНАЛИЗА

ЕКОНОМСКИ ПРОТЕКЦИОНИЗАМ

Недавно одржан Економски самит у Берлину посвећен борби против финансијске кризе обележен је са две занимљиве појаве. Прва, да је самит сазван за само одређене чланице ЕУ и то оне најмоћније. Највећи број држава, које су приступиле Унији у претходних пар година, нису имале своје представнике на форуму, те нису могле да искажу став о томе какав би одговор требало да понуди ЕУ на изазов светске економске кризе. Многи политичари из ових земаља су исказали негодовање због тога што нема јединства око начина решавања проблема кризе у свим чланицама Уније, али и због тога што се никада до сада није десило да у оквиру ЕУ буде толико различитих струја. Овим долазимо до друге занимљиве појаве скупа у Берлину, а то је да је самит отворио једно од спорних питања саме суштине економске заједнице каква је ЕУ. У питању је тзв. економски национализам или протекционизам, који је већ изазвао сукоб између Чешке и Француске у вези са подршком посрнулој аутомобилској индустрији. Наиме, администрација председника Француске је условила финансијску помоћ од шест милијарди евра компанији Рено- Пежо- Цитроен тиме да се производња аутомобила не може измештати у источну Европу. Исти приступ у помоћи својим аутомобилским индустријама примениле су и Италија и Шпанија, најављујући милијарде евра помоћи из јавних фондова, али уз забрану делокализације производње. Протекционистичке позиције које су заузеле богате државе у погледу заштите својих индустрија, забринуле су нове чланице ЕУ јер су остављене да самостално, без заједничке политике, нађу пут за излазак из кризе. Овим су јединство и принципи на којима почива Унија још једном озбиљно доведени у питање.

КОЗА И РОГ – КО ЛАЖЕ...

АГЕНТИ ЗА НЕКРЕТНИНЕ

МИЛУТИН МРКОЊИЋ,
министар за инфраструктуру

Министар за инфраструктуру је изјавио да Влада, у оквиру мера за превазилажење економске кризе, размишља да обезбеди субвенционисане кредите за станоградњу. „Постоји могућност да држава ускоро обезбеди субвенционисане кредите за станоградњу, а цена квадратног метра тих станова не би требало да буде већа од 500-600 евра.“ Изјаво је да се у Министарству за заштиту животне средине и просторно планирање истражујује један од модела који би био прихваћен.

ОЛИВЕР ДУЛИЋ,
министар заштите животне средине и просторног планирања

За разлику од свог колеге, министар заштите животне средине и просторног планирања Оливер Дулић је изјавио да нема пара за субвенционисане стамбене кредите. „У овом тренутку нереално је одобравање субвенционисаних кредита за куповину станова у оквиру мера Владе за борбу против финансијске кризе, јер за то једноставно нема пара“.

ПРОМОЦИЈА

ЕКОНОМСКИ ПРОГРАМ ПРЕДСТАВЉЕН У СРЕМСКОЈ МИТРОВИЦИ

Економски савет Демократске странке Србије представио је члановима Градског одбора, локалним привредницима и грађанима у Сремској Митровици економски програм ДСС у условима кризе. Уводну реч на трибини у Сремској Митровици дали су Јован Палалић, председник Извршног одбора ДСС, Зоран Лончар, председник Покрајинског одбора ДСС, као и Бранислав Недимовић, члан Извршног одбора ДСС и градоначелник Сремске Митровице. После уводног дела, председник Економског савета ДСС Ненад Поповић представио је присутнима Економски програм странке у условима кризе и том приликом истакао да “су приоритети овог програма очување радних места и развој домаће привреде”. Он је критиковао Владу због одлуке о једностраној примени ССП јер таква одлука наноси штету буџету Србије и домаћој привреди. “Због одлуке

Владе о једностраној примени ССП буџет ће у њатежем тренутку за државу и грађане Србије бити оштећен за најмање 300 милиона евра, а домаћи привредници биће суочени са неравноправном конкуренцијом из ЕУ, где су пољопривредни и прехрамбени произвођачи субвенционисани са три пута више средстава од српских”, навео је Поповић. После представљања Програма представници Економског савета одговарали су на питања и разговарали са присутнима о начинима за превазилажење актуелних економских проблема на нивоу покрајине и локалне заједнице. На трибини су учествовали и чланови Економског савета Радомир Наумов, Предраг Бубало, Слободан Лаловић, Данило Голубовић и Велимир Гавиловић.

ЛИЧНИ СТАВ

СИГУРНА ЕНЕРГЕТСКА БУДУЋНОСТ СРБИЈЕ

РАДОМИР НАУМОВ,
члан Економског савета ДСС

Чињеница да се препород електроенергетског сектора више запажа у светским и европским финансијским круговима него у Србији, је забрињавајућа. ЕПС је само у последњих осам година достигао и престигао производне резултате из 1990. године која је забележена као референтна. Као плод свега што је у ЕПС-у урађено, скоро је дуплирана вредност компаније и то према проценама независних овлашћених тела. Међутим, ово није довољно бројним и медијски подржаним експертима који јавност бомбардују о наводној нерационалности, неефикасности и непродуктивности домаће енергетике. Мора се знати да је, не тако давно, тешком муком из тадашњег предлога Закона о енергетици, избачено неколико чланова који су у скривеној форми предвиђали распарчавање српске електропривреде ради што лакше продаје њених делова. Мада су спорна решења избачена, покушаји распродавања ЕПС-а никада нису престали, а иницирани су увек из истих центара моћи. Важно је нагласити да, на мети домаћих и страних трговаца «енергетским деловима» југоисточне Европе, није била само српска електроенергетика већ и нафтна привреда. Представници ММФ- а су својевремено императивно захтевали издвајање рафинерија из састава НИС и њихову продају у бесцење. Позивали су се, јасно и гласно, на тајанствене и полуприватне договоре са неким бившим, али и садашњим високим представницима Владе. Примера о спољним и унутрашњим покушајима растурања наше енергетике има много, а најсвежији пример је медијска и “експертска” хајка на енергетски споразум са Руском федерацијом. Пред нову рунду преговора са ММФ већ се напомиње да ће један од њихових захтева, уколико желимо реализацију нове кредитне подршке, сигурно бити, осим реструктурирања и приватизација јавних предузећа. Српска енергетика је одбрањена и сачувана у претходном периоду управо највишим правним актима. Закон о енергетици, Стратегија развоја енергетике до 2015. године, као и обавезујући Уговор о енергетској заједници, верификовани су у Скупштини и они су основа за даљи развој. Уз постојеће планске акте,Национални акциони план гасификације Србије и Програм реализације Стратегије развоја енергетике, пут у сигурну енергетску будућност је потпуно осветљен. На том путу су: изградња два нова термокапацитета, реализација гасног аранжмана са Русијом- изградња гасовода Јужни ток, изградња Паневропског нафтовода, даља гасификација Србије и изградња нових хидроелектрана на Дрини. Уосталом, овакав начин за излазак из глобалне финансијске кризе изабрале су и далеко веће и економски јаче државе од Србије.